

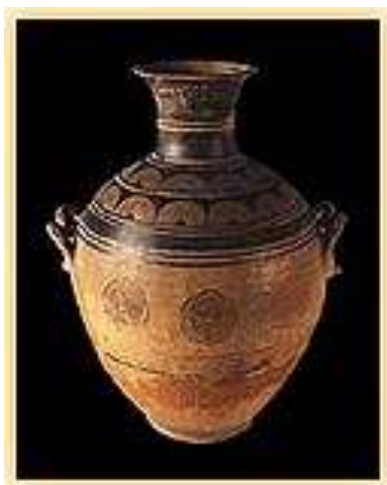
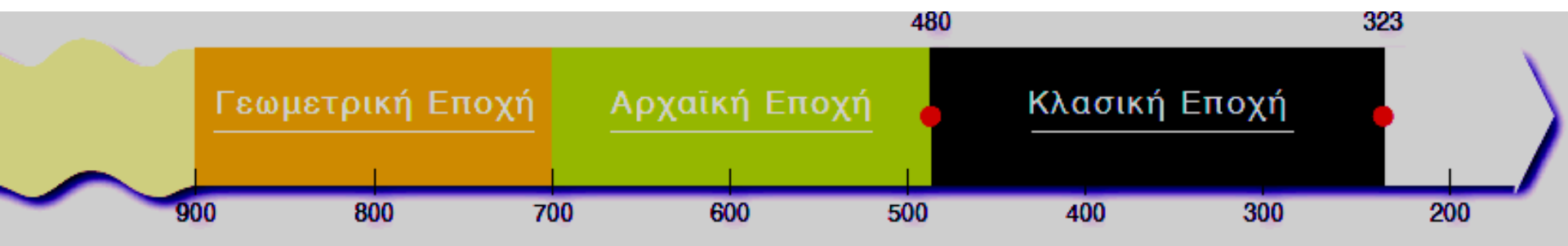

ΚΕΦ. Δ' : ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800 π.Χ. ως 479 π.Χ.)

1^η Ενότητα: Αποικιακή εξάπλωση

Κώστας Μπακάλης
history-logotexnia.blogspot.com

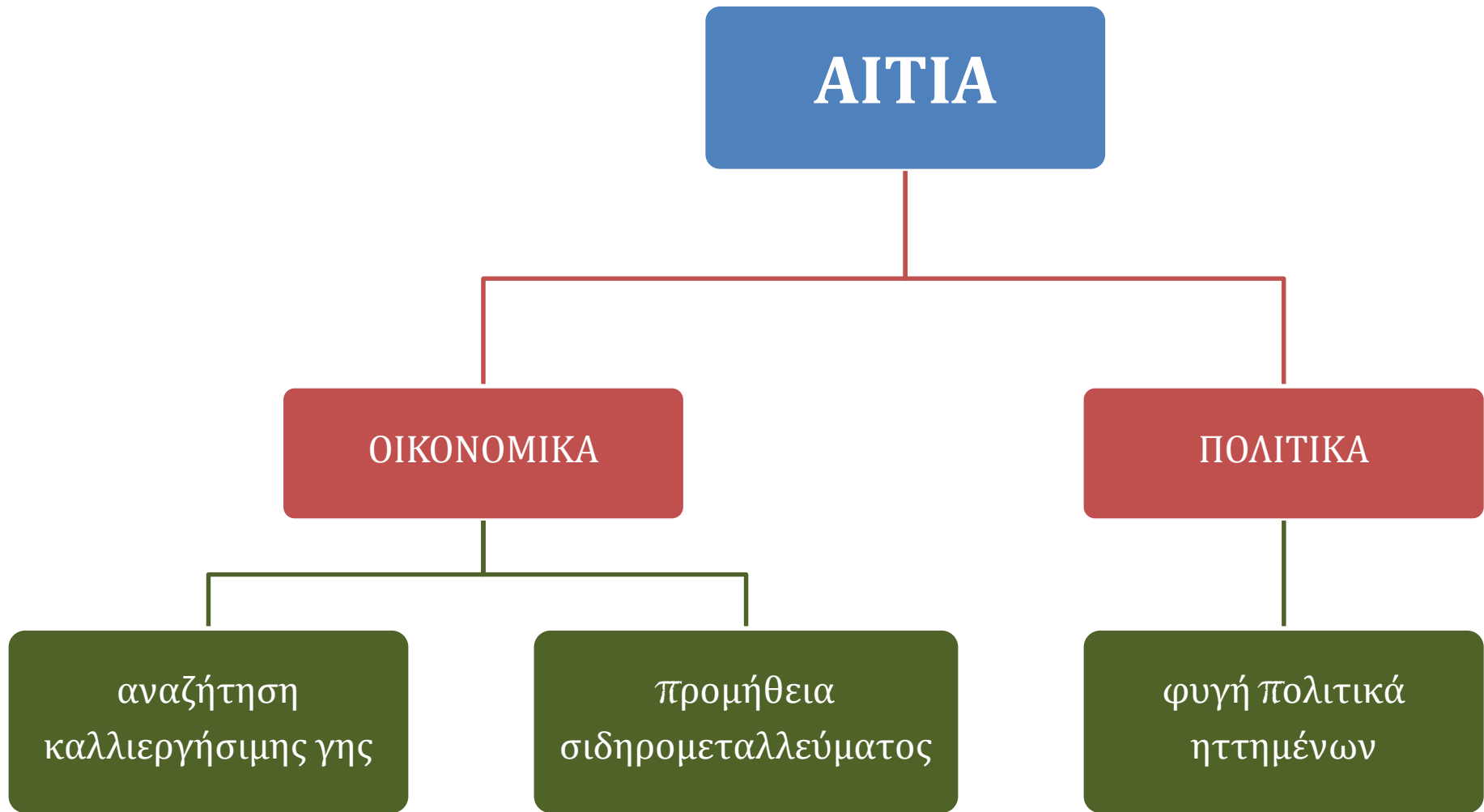

➤ Απαριθμήστε λόγους που ωθούν σήμερα πολλούς ανθρώπους να μεταναστεύουν.

1. Μετανάστες στο καπάστρωμα πλοίου ταξιδεύουν προς την Αμερική.

α. Ποια είναι τα αίτια του νέου αποικισμού;

➤ Θα μπαίνατε ως άποικοι σ' αυτό το πλοίο;

◀ Ιστιοφόρο
εμπορικό πλοίο
από κύλινδρο του
6ου π.Χ. αιώνα
(Λονδίνο,
Βρετανικό
Μουσείο). Τα
πλοία αυτής της
κατηγορίας είχαν
γερή κατασκευή
και μπορούσαν
να διαπλεύσουν
ανοιχτές
θάλασσες.

β. αναχώρηση-εγκατάσταση

Η περιοχή εγκατάστασης προεπιλεγόταν.

Η αναχώρηση από την πόλη (μητρόπολη) ήταν οργανωμένη.

Αρχηγός της αποστολής οριζόταν ένα άτομο ξεχωριστό (οικιστής).

Η τελετή αναχώρησης ήταν πάνδημη και συγκινητική.

Άποικοι γίνονταν είτε όποιοι ήθελαν να φύγουν είτε εκείνοι που όριζε η πόλη-κράτος (π.χ. ένας γιος από κάθε οικογένεια). Έτσι άλλοτε έφευγαν για τους καινούργιους τόπους ολόκληρες οικογένειες και άλλοτε μόνο άντρες που παντρεύονταν γυναίκες από τον ντόπιο πληθυσμό. Κάποιες φορές οι άποικοι προέρχονταν από δύο ή περισσότερες πόλεις-κράτη. Μαζί τους οι άποικοι έπαιρναν και το ιερό πυρ, τη φωτιά δηλαδή που έκαιγε στο βωμό της πολιούχου θεότητας της μητρόπολης. Με αυτήν άναβαν το βωμό του νέου ναού στην αποικία.

◀ Κρατήρας του 6ου
αιώνα π.Χ. από τη
Χαλκίδα, πάνω στον
οποίο εικονίζονται η
Ελένη με τον Πάρη
και η Ανδρομάχη με
τον Έκτορα (Martin
von Wagner Museum,
Βύρτσμπουργκ). Η
Χαλκίδα διακρίθηκε
για την αποικιστική
της πολιτική.
Σημαντικές αποικίες
των Χαλκιδέων
υπήρχαν στη
Χαλκιδική και στη
Δύση.

➤ Με ποια κριτήρια επέλεξαν οι άποικοι το νέο τόπο εγκατάστασης;

Ζητούσαν τη γνώμη μαντείου Δελφών.

Η νέα πόλη (αποικία) ιδρυόταν σε περιοχή με:

απάνεμο λιμάνι

πλούσια ενδοχώρα
για καλλιέργεια

φυσική οχύρωση.

- Αποδοχή από γηγενείς.
- Άποικοι και γηγενείς δεν συμβίωναν πάντα ειρηνικά.

▲ Χαρακτηριστική είναι η φράση του Πλάτωνα:

«Οι Έλληνες ως βάτραχοι γύρω από το τέλμα»,
υπονοώντας τα παράλια της Μεσογείου.

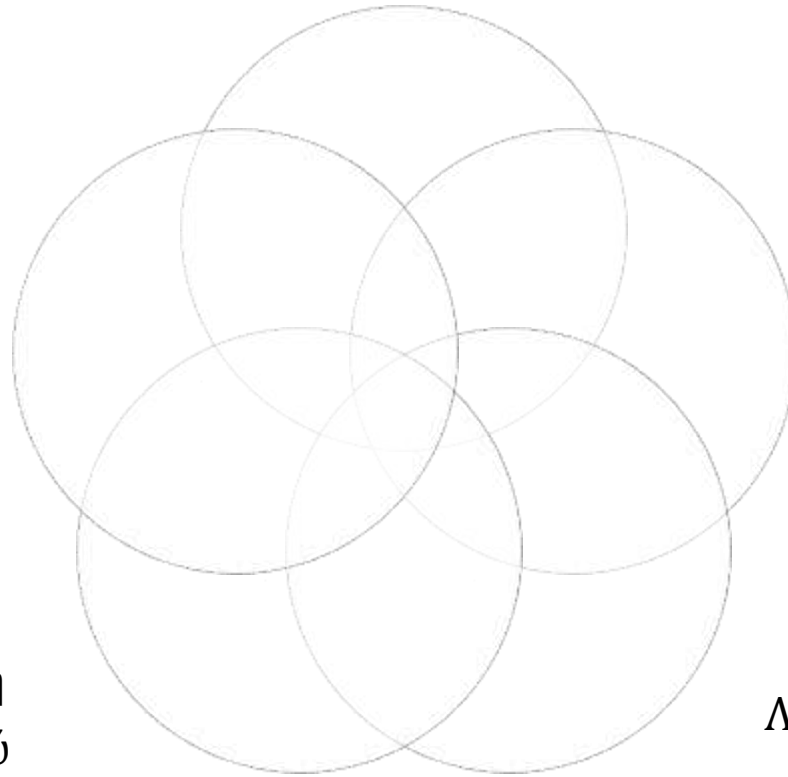
◀ Ποιες
προϋποθέσεις
έπρεπε να
πληροί ένας
τόπος για την
ίδρυση
αποικίας;

γ. Σχέση μητρόπολης - αποικίας

Η αποικία:

Αποκτούσε δική της
οργάνωση και νέους
θεσμούς.

Ανέπτυσσε σχέσεις
συμμαχικές και
οικονομικές με άλλες
πόλεις.

Ανεξαρτητοποιούνταν
από τη μητρόπολη,
αλλά διατηρούσε
στενούς δεσμούς με
αυτή. (μητρόπολη =
μητέρα πόλη).

Ήταν αδιανόητη η
σύγκρουση μεταξύ
τους.

Λατρεύει ίδιους θεούς
με τη μητρόπολη.

▲ Η ΦΩΚΑΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΙΚΙΕΣ ΤΗΣ

▲ Η **Μασσαλία** όπως είναι σήμερα. Η Μασσαλία συνέχισε να είναι σημαντική πόλη της περιοχής για πολλούς αιώνες. Σήμερα είναι το σημαντικότερο λιμάνι της Γαλλίας και ένα από τα σπουδαιότερα λιμάνια της Μεσογείου.

■ Μεσόγειος και Εύξεινος Πόντος πλημμύρισαν από εγκαταστάσεις Ελλήνων.
 ■ Έλληνες στην Κάτω Ιταλία: Το πλήθος των αποικιών συνετέλεσε ώστε ο χώρος αυτός να ονομαστεί **Μεγάλη Ελλάδα**.

▲ http://commons.wikimedia.org/wiki/File:3_Ancient_Greek_Colonies_in_Magna_Grecia

▲ Οι **Συρακούσες** (Σικελία, Ιταλία) ήταν αποικία των Κορινθίων.
Στη φωτογραφία φαίνεται η πόλη όπως είναι σήμερα.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

Ελληνικά αντικείμενα που βρέθηκαν στα ενδότερα των Λεοντίνων, σε χώρους όπου ζούσαν ιθαγενείς, καθώς και ελληνικοί τάφοι που ανακαλύφθηκαν στις νεκροπόλεις μαρτυρούν αφενός τη γρήγορη και αρμονική συνύπαρξη Ελλήνων και Σικελών και αφετέρου τον πραγματικό εξελληνισμό των αυτοχθόνων. Σε παρόμοια συμπεράσματα οδηγούν και οι έρευνες στην περιοχή της Κατάνης: επιβίωση των ιθαγενών, αλλά συνάμα πρώιμος εξελληνισμός τους και ειρηνική συμβίωση με τους αποίκους. Αντίθετα, οι ανασκαφές στα περίχωρα της Γέλας και των Συρακουσών αποκάλυψαν εντελώς άλλα πράγματα: εξαφάνιση των εγχώριων οικισμών και αντικατάστασή τους από ελληνικά στρατιωτικά κτίσματα, δηλαδή φρούρια, πράγμα που αποδεικνύει εχθρικές σχέσεις και αντίσταση στον εξελληνισμό. Σε άλλες περιοχές, και ιδιαίτερα στα δυτικά του νησιού, τα ελληνικά αντικείμενα μαρτυρούν μάλλον την ύπαρξη εμπορικών σχέσεων παρά τον εξελληνισμό των ιθαγενών.

C. Mossé, Η Αρχαϊκή Ελλάδα, Μ.Ι.Ε.Τ., μετ. Στρ. Πασχάλη,

Αθήνα 2001, σ. 131

Γιατί έχουν ονομάσει την αρχαιολογία βοηθητική επιστήμη της ιστορίας;

Ο 2^{ος} ελληνικός αποικισμός (8^{ος} – 6^{ος} αιώνας π.Χ.)

δ. Συνέπειες αποικισμού

▲ Περιγράψτε τη σκηνή. Τι νομίζετε ότι κάνουν αυτοί οι άνθρωποι;

▲ Κάπηλος.
Αρχαιοκάπηλος
Πατριδοκάπηλος
Τι σημαίνει σήμερα η λέξη;

ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ

Οι Λυδοί έχουν παραπλήσια έθιμα με τους Έλληνες. Πρώτοι αυτοί, όσο ξέρουμε από τους ανθρώπους, έκοψαν και έθεσαν σε κυκλοφορία νομίσματα σε χρυσό και ασήμι, κι αυτοί πάλι πρώτοι έγιναν μεταπράτες.

Ηροδότου, Ιστορία, 1. 94 (μετ. Δ. Μαρωνίτη)

◀ *Νόμισμα της Εφέσου όπου απεικονίζεται ελάφι, σύμβολο της Άρτεμης, προστάτιδας θεάς της πόλης. Λονδίνο (Μεγάλη Βρετανία), Βρετανικό Μουσείο.*

▶ *Νόμισμα της Φώκαιας όπου απεικονίζεται φώκια, σύμβολο της πόλης. Λονδίνο (Μεγάλη Βρετανία), Βρετανικό Μουσείο.*

◀ *Ασημένιο νόμισμα της Αίγινας όπου απεικονίζεται χελώνα. Η πρώτη πόλη-κράτος στον ελλαδικό χώρο που έκοψε νομίσματα ήταν η Αίγινα. Αθήνα, Νομισματικό Μουσείο.*

Αριστοτέλης: «Τα πράγματα που ανταλλάσσονται πρέπει να μπορούν να συγκρίνονται μεταξύ τους. Η ανάγκη αυτή γέννησε το νόμισμα που αποτελεί το μέσο. Το νόμισμα μετρά τα πάντα και τη διαφορά και την έλλειψη».

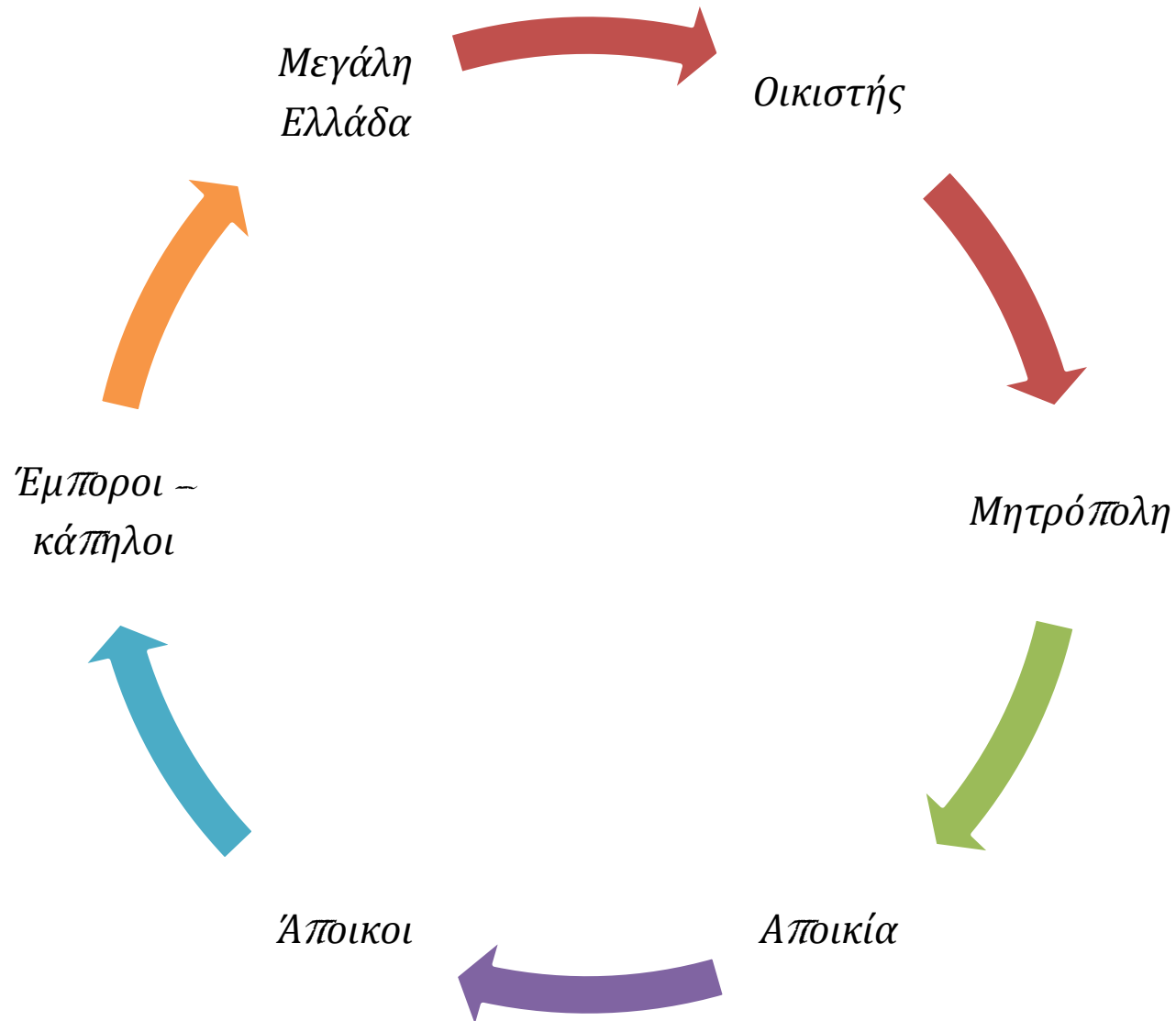
▲ Οι πόλεις-κράτη, στα νομίσματα που κόβουν, βάζουν στη μια όψη το σύμβολό τους. Αντιστοιχίστε τις εικόνες των νομισμάτων με τις πόλεις-κράτη που τα έκοψαν.
http://museduc.gr/docs/Istoria/ALAL_K3K4.pdf

Πρώτη συνέπεια του αποικισμού ήταν η εξάπλωση του ελληνικού πολιτισμού. Οι άποικοι έφερναν μαζί τους όλα τα χαρακτηριστικά της πόλης-κράτους που αναφέραμε (θεοί, λατρείες, πολεμική τέχνη, πολιτική οργάνωση, τέχνες και αλφαβητική γραφή).

► Πήλινο άγαλμα του Απόλλωνα, έργο Ετρούσκου γλύπτη που επηρεάστηκε από την ελληνική γλυπτική, τέλος 6ου αιώνα π.Χ. Ρώμη (Ιταλία), Μουσείο Βίλα Τζούλια.

Να θυμάμαι τους όρους:

▲ Β' ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΣ

► Α' ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΣ

Ποιες διαφορές υπάρχουν ανάμεσα στον Α' και στο Β' αποικισμό;

- Τα αίτια

- Τη σύνθεση των αποίκων

- Την οργάνωση

- Την έκταση

▲ Τοποθετήστε στο χάρτη τις παρακάτω αποικίες: Καρχηδόνα, Τάραντας, Βυζάντιο, Ιμέρα, Άβυδος, Σελινούντας, Κυρήνη, Μασσαλία, Άβδηρα, Συρακούσες, Τραπεζούντα.
http://museduc.gr/docs/Istoria/A/LAI_K3K4.pdf